

KNJIŽNICA
LJUBLJANA
C 2275
1917.

C 2275-5 F 122

9.12. VIII. 1955. / 1197

St. 9., 10.

V Celju, 1. maja 1917.

Letnik XXV.

Zadruga.

List za zadružništvo in kmetijstvo.

Last in glasilo „Zadružne Zveze“ v Celju.

SLOVANSKA KNJIŽNICA LJUBLJANA

Izhaia vsakega 1. in 15. v mesecu. Stane na leto 4 K. Uredništvo in upravništvo je v Celju, Schillerjeva cesta 3. Rokopis
ina se pošilja »Zadružni Zvezi« v Celju. Cene inseratom po dogovoru. Interur. telefon šte. 3
Poštnoh. račun št. 72.539. Ponatisi dovoljeni le z navedbo vira.

K ČS

F 122/1917

9551197,9-10

COBISS

Vabilo

na

redni občni zbor

Zadružne Zveze v Celju

registrovane zadruge z omejeno zavezo

v nedeljo dne 3. junija ob pol 11. uri dopoldne v sejni dvorani Posojilnice v Celju (Nar. dom).

Dnevni red:

1. Pozdrav predsednika.
2. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročilo načelstva in nadzorstva o poslovanju v letu 1916.
4. Sklepanje o računskem zaključku za l. 1916 in o razdelitvi čistega dobička.
5. Določitev prispevkov za revizijo in v pomožni zaklad.
6. Predavanja: Naše gospodarstvo med vojno in po vojni s posebnim ozirom na kmetijstvo in zadružništvo. Razgovor in sklepanje o tozadevnih resolucijah.
7. Razni predlogi in nasveti.

Opozarjamo na določbe § 29. zadružnih pravil, ki se glasi: »Vsak zadružnik ima pravico glasovati pri občnem zboru o vseh v § 28. navedenih točkah; vsak delež ima en glas; vendar ne sme imeti noben posamezni udeleženec občnega zbora več kakor sto glasov. Zadrugo zastopa pri občnem zboru njen načelnik ali kak drug pooblaščenec, ki mora biti član dotične zadruge. Vsak pooblaščenec, bodisi načelnik, bodisi kak drug, se mora legitimirati s tozadevnim v seji načelstva sklenjenim pravilnim pooblastilom ali pa z dotično deležno listino«.

Celje, dne 30. aprila 1917.

Zadružna Zveza v Celju

registrovana zadruge z omejeno zavezo

Dr. A. Božič
predsednik.

Dr. Ernest Kalan
član načelstva.

Opozarjamo na članke in razglas o podpisovanju 6. vojnega posojila! Hranilnice in posojilnice, podpisujte 6. vojno posojilo le pri Zadružni Zvezi v Celju! Začetek podpisovanja 10. maja, konec 8. junija 1917.

Dr. Anton Božič:

Šesto avstrijsko vojno posojilo.

Dne 28. aprila t. l. je imela komisija za nadzorstvo državnih dolgov sejo, katere se je udeležil tudi finančni minister dr. pl. Spitzmüller. Na dnevnem redu je bilo sklepanje o sopodpisu šestega vojnega posojila. Soglasno se je storil sklep, da sopodpiše kontrolna komisija zadolžnice šestega vojnega posojila.

Po izjavi finančnega ministra bo obstajalo šesto vojno posojilo zopet iz desetletnih $5\frac{1}{2}\%$ zakladnic in iz 40letnih $5\frac{1}{2}\%$ odplačljivih državnih zadolžnic.

Še bolj kakor prejšnja vojna posojila naj bi bilo šesto vojno posojilo pravo ljudsko posojilo. Ljudstvo v celoti se naj udeleži tega vojnega posojila ter da državni oblasti zadostna denarna sredstva na razpolago v to svrhu, da se vojna srečno skonča in omogoči tem lažji prehod iz vojnega gospodarstva v gospodarstvo po sklepu mira.

Tudi zadrugam bo veljal poziv vlade na udeležbo pri podpisovanju 6. vojnega posojila. Že pri dosedanjih vojnih posojilih so zadruge z veliko vnemo in z velikim uspehom sodelovale. Zavedajoče se svojih dolžnosti nasproti državi in nasproti ljudstvu samemu so zadruge same iz svojih sredstev podpisale ogromne svote ter so vrhu tega nabrale v krogu svojih združnikov, vlagateljev in prijateljev tolike zneske, da se lahko z mirno vestjo trdi: zadruge so tudi v tem pogledu največje važnosti za obrambo in procvit države.

Zadruge in združne organizacije so dolžne, že sedaj pripravljati tla za čem večjo in čem izdatnejšo udeležbo pri podpisovanju šestega vojnega posojila.

Vem, da imajo zadruge svoj po pravilih predpisan namen. Za izpolnjevanje tega namena so seveda v prvi vrsti ustanovljene. Pa potreba po sodelovanju pri vojnih posojilih je tolikšna in važnost tega dela za državo tako pomembna, da prvotni nameni zadrug stopijo v ozadje pred tem eminentno državnim ciljem, ki stremlj s tem, da si država pridobi zadostnih sredstev za vojno gospodarstvo, ob enem tudi za daljnim ciljem, omogočiti ljudstvu časten mir in v miru plodonosno delovanje v prid posameznika, celih slojev in celokupnosti.

Na kak način naj zadruge pri vojnem posojilu sodelujejo?

Na prvem mestu je agitacija za podpise. Zbiranje podpisov se mora vršiti med člani načelstva in nadzorstva, potem med združniki, dalje pri vlagateljih in končno pri vseh gospodarjih, ki bivajo v okolišju zadruge, pri vojaki in nevojaki, pri možkih in ženah, tudi pri ženah v vojno poklicanih, ako možavojaka ni doma. Zbiranje podpisov se morajo udeleževati vsi, ki so za ta posel zmožni. Vsakdo je poklican, da na ta ali oni način sodeluje. Vsakdo pa, na katerega pride klic, naj podpiše, se naj ne izgovarja, da nima sredstev, da bo brez njega tudi šlo itd. Tudi najmanjši podpisani znesek pride prav in pomaga zvi-

šati svoto, katera se bode pri zadrugah v celoti podpisala.

Lastni podpisi zadrug naj tudi tokrat ne izostanejo. Res je, da so še pri prejšnjih podpisih zadruge na lastni račun mnogo podpisale. Pa v času od zadnjega vojnega posojila so se spremenile razmere mnogo na boljše. Rezervni fondi so se nekoliko zvišali, razpoložljiva sredstva so postala večja. Kjer pa zadruga sama iz lastnih sredstev ne more podpisati, naj bo zbiranje podpisov v okolišju zadruge tem večje, da bo lahko sleherna zadruga pokazala lep uspeh.

Mali podpisi bodo se morali zbirati še v večji meri kakor dosedaj. Dosedaj so podpisi v šolah in društvih prišli v prid drugim zavodom, hranilnicam, bankam itd., le zadrugam ne. Pri šestem vojnem posojilu morajo tudi ti podpisi priti v prid domačim denarnim zavodom, posebno domačim zadrugam. Vlada in šolske oblasti gledajo samo na to, da se je podpisalo. Kje se je podpisalo, je vladi gotovo vseeno. Nam pa mora biti na tem, da se vsi podpisi pri domačih zadrugah podpišejo, da lahko tudi mi pokažemo vladi in javnosti, da ne zaostajamo za drugimi narodi, ampak da se zavedamo svojih dolžnosti nasproti državi in celokupnosti.

Čem več bomo storili za državo in na čem večje delo bomo mogli pokazati, s tem večjo opravičenostjo bomo mogli zahtevati, da se nas upošteva.

Neobhodno potrebno je, da vse zadruge nastopajo pri šestem vojnem posojilu solidarno ter se brez izjeme zavedajo svoje dolžnosti nasproti svoji osrednji organizaciji, Zdrružni Zvezi. Pri prejšnjih vojnih posojilih se to ni povsod in vedno godilo, akoravno je pravzaprav ob sebi umevno. Mnoge zadruge so hodile svoja posebna pota in so iz ničevih razlogov podpise izročile pošti, hranilnici, banki itd. Pri šestem vojnem posojilu takih posebnosti ne sme več biti. Vsaka zadruga se naj zaveda, da se mora moč organizacije na zunaj tudi tukaj pokazati. Kako naj nastopi Zveza v korist zadrugam in združništvu in kako naj uveljavlja svoje zahteve, ako ne more pokazati na uspešno delo v prid državi! Od zadrug se ne zahteva v tem pogledu nobenih žrtev, ker jim nudi Zveza ravno iste ugodnosti kakor vsako drugo podpisovalno mesto!

Pri šestem vojnem posojilu naj velja torej geslo: vse zadruge na delo za šesto vojno posojilo, vsi podpisi zadrug izključno pri Zdrružni Zvezi.

Zdrružna Zveza bo razposlala te dni nabiralne pole ter je zadrugam s svetom, s predavatelji in sploh z vsemi potrebščinami za izdatno udeležbo pri podpisovanju na razpolago.

Stori vsakdo svojo državljansko in združno dolžnost!

Šesto avstrijsko vojno posojilo.

Davka prosto $5\frac{1}{2}\%$ amortizačno državno posojilo,
davka proste $5\frac{1}{2}\%$ državne zakladnice.

Razglas.

Na podlagi cesarske naredbe z dne 4. avgusta 1914, drž. zak. šte. 202, glede izpeljave kreditnih operacij v svrhu pokritja izdatkov za izredne vojaške potrebe povodom vojnih zapletljajev se izdajo kot

šesto avstrijsko vojno posojilo.

- I. štiridesetletno davka prosto $5\frac{1}{2}\%$ amortizačno državno posojilo,
- II. davka proste $5\frac{1}{2}\%$, dne 1. maja 1927. l. povračljive državne zakladnice.

Skupni iznos posojila se določi na podlagi uspeha javne subskripcije.

I.

Davka prosto $5\frac{1}{2}\%$ amortizačno državno posojilo je razdeljeno v serije po 5.000.000 kron in so listine izgotovljene v odstavkih po 50, 100, 200, 1000, 2000, 10.000 in 20.000 kron. Komadi so datirani z dne 1. aprila 1917 ter imajo v faksimilu podpis c. kr. finančnega ministra in protipodpis predsednika in enega člana državno-zborske kontrolne komisije za državne dolgove. Izgotovljeni so v nemškem jeziku; bistvena vsebina besedila je dostavljena v deželnih jezikih.

Zadolžnice se glase na imetnika in se obrestujejo po $5\frac{1}{2}\%$ na leto. Obresti pri komadih po 100, 200, 1000, 2000, 10.000 in 20.000 kron se izplačujejo v poluletnih obrokih dne 1. aprila in 1. oktobra vsakega leta za nazaj, — obresti komadov po 50 K v celotnih obrokih dne 1. aprila vsakega leta za nazaj. Zadolžnice so opremljene z 21 kuponi, katerih prvi zapade dne 1. oktobra 1917, oziroma pri komadih po 50 kron dne 1. aprila 1918. — Nadalje je pridejan talon, proti kateremu se morejo svoječasno dvigniti nadaljni kuponi — brez stroškov ali drugih pristojbin — pri državni centralni blagajni na Dunaju.

Posojilo se vrača po nominalni vrednosti; vsakoletno odplačilo na podlagi žrebov je od l. 1923 do 1957 približno enako. Ono obsega plačevanje obresti in odplačilo glavnice. Žrebanje se vrši po serijah (po 5.000.000 kron) meseca oktobra vsakega leta, prvo žrebanje v oktobru 1922. l., povračilo dne 1. aprila, ki sledi žrebanju. Izžrebane serije se razglase vsako leto takoj po žrebanju z zaznamkom serij, iz katerih so razvidne restante.

Obrestovanje v povračilo dospelih državnih zadolžnic prestane z dnem dospelosti glavnicega zneska.

C. kr. finančni minister si pridržuje pravico, s 1. januarjem 1927 začevši, žrebanja vsakokratno pomnožiti ali pa še neporavnani znesek posojila brez žrebanja po nominalni vrednosti povrniti, pri čemer se je držati trimesečnega odpovednega roka. Odpoved se mora razglasiti v uradnem listu »Wiener Zeitung«.

Izplačevanje obresti kakor tudi vrnitev glavnice državnih zadolžnic se vrši brez vseh davčnih, pristojbinskih ali kakršnihkoli drugih odbitkov proti vročitvi zapadlih obrestnih kuponov, oziroma državnih zadolžnic pri c. kr. državni centralni blagajni na Dunaju. Obrestni listi zastarajo po šestih letih, izžrebane ali odpovedane državne zadolžnice po tridesetih letih, pričenši od roka dospelosti.

Promet davka prostega $5\frac{1}{2}\%$ amortizačnega državnega posojila ni podvržen davku na promet vrednostnih papirjev.

II.

Davka proste $5\frac{1}{2}\%$ državne zakladnice se glase na imetnika in so izgotovljene v odstavkih po 1000, 5000, 10.000 in 50.000; datirane so z dne 1. maja 1917. leta ter imajo v faksimilu podpis c. kr. finančnega ministra in protipodpis predsednika in enega člana državnozborske kontrolne komisije za državne dolgove. Izgotovljene so v nemškem jeziku; bistvena vsebina besedila je dostavljena v deželnih jezikih. Državne zakladnice se obrestujejo po $5\frac{1}{2}\%$ na leto. Obresti se izplačujejo v poluletnih obrokih dne 1. maja in 1. novembra vsakega leta za nazaj; znesek kapitala državnih zakladnic je vračljiv 1. maja 1927. C. kr. finančni minister si pridržuje pravico, zakladnično posojilo tudi pred 1. majem 1927, držeč se trimesečnega odpovednega roka, v nominalni vrednosti popolnoma ali deloma poplačati. Komadi so opremljeni z 20 obrestnimi odrezki, katerih prvi je plačljiv dne 1. novembra 1917. Izplačevanje obresti in vrnitev glavnice se vrši brez vseh davčnih, pristojbinskih ali kakršnihkoli drugih odbitkov proti vročitvi zapadlih obrestnih kuponov, oziroma državnih zakladnic pri c. kr. državni centralni blagajni na Dunaju.

Pravica iz državnih zakladnic ugasne z zastaranjem glede obresti po šestih letih, glede glavnice po tridesetih letih, pričenši od roka dospelosti.

Promet $5\frac{1}{2}\%$ državnih zakladnic ni podvržen davku na promet vrednostnih papirjev.

Na Dunaju, dne 1. maja 1917.

C. kr. finančni minister.

Šesto avstrijsko vojno posojilo.

Poziv zadrugam za podpis 6. vojnega posojila.

Kot šesto avstrijsko vojno posojilo oddaja c. kr. finančna uprava

- I. davka prosto $5\frac{1}{2}\%$ amortizačno državno posojilo in**
II. davka proste $5\frac{1}{2}\%$ državne zakladne liste, odplačne 1. maja 1927.

Iz razglasa se vidi, da se je emisijski kurz za davka prosto $5\frac{1}{2}\%$ amortizačno državno posojilo določil z $92\frac{1}{2}\%$, za davka proste $5\frac{1}{2}\%$, 1. maja 1927 odplačne zakladne liste s 94% , ker Vam je pa dovoljeno po polodstotno povračilo, se ti emisijski kurzi za **davka prosto $5\frac{1}{2}\%$ razdolživo državno posojilo znižujejo na 92% in za davka proste $5\frac{1}{2}\%$, 1. maja 1927 odplačne državne zakladnice na $93\frac{1}{2}\%$.**

Pri davka prostem $5\frac{1}{2}\%$ amortizačnem drž. posojilu pridejo subskribentom v korist tudi obresti za 30 dni (t. j. ca. 46 vinarjev za vsakih 100 kron nominale), ker se prištejejo tekoče $5\frac{1}{2}\%$ kom. obresti mesto od 1. aprila t. l. šele od 1. maja t. l. do dneva plačila k subskripcijski ceni, četudi ima prvi (1 oktobra 1917) zapadli kupon polno polletno obrestno vrednost.

Za davka prosto $5\frac{1}{2}\%$ odstotno razdolživo državno posojilo je zajamčeno obrestovanje — po prejšnjem ali poznejšem izžrebanju — od 7.29% do 6.07% . Davka prostim $5\frac{1}{2}\%$ odstotnim zakladnim listom, odplačanim dne 1. maja 1927 je z vštetim odplačilom glavnice vsote za 10 let zagotovljeno obrestovanje po 6.4 odstotka.

Iz prospekta je nadalje razvidno, da Avstrijsko-ogrška banka in vojnoposojilna blagajna na zadolžnice, oziroma na začasne liste tega posojila kakor tudi na druge vrednostne papirje, zastavljive pri teh dveh zavodih — ako se z zneskom, ki naj se dvigne, dokazno plača podpisano posojilo — dovoljujeta posojila s posebno ugodnimi pogoji.

Vlada bo skrbela za to, da bo ugodnosti, ki jih do dne 31. decembra 1917 podelujeta Avstrijsko-ogrška banka in vojnoposojilna blagajna glede zastavil, po poteku tega roka dovoljevala notna banka ali pa kak drugi zavod, ki ga določi vlada, glede davka prostega $5\frac{1}{2}$ odstotnega razdolživega državnega posojila do dne 30. junija 1922 in glede davka prostih $5\frac{1}{2}$ odstotnih državnih zakladnih listov do dne 30. junija 1920.

Ako zahtevate, smo pripravljeni za vas zastaviti zadolžnice pri Avstrijsko-ogrski banki ali pri vojnoposojilni blagajni; pridržujemo si pa pravico, da zadolžnice, dokler ne ukrenemo drugače, sami zastavimo ob teh pogojih.

Pričakovati je, da se bodo mogli obojevrstni vrednostni papirji vojnega posojila uporabljati za plačevanje vojno pridobitnega davka; o tem se izda poseben razglas.

Usojamo se vas prositi, da nam o pravem času dopošljete svojo prijavo ter nam obenem naznanite svoje želje glede odrezkov zadolžnic, ki naj se vam dodele. Pripravljeni smo, vrednostne papirje, ki jih podpišete pri nas, za vas brezplačno hraniti in oskrbovati.

Prijave bomo na željo priobčevali v listih. Če želite, da se priobči prijava pod imenovanim zneskom, nas izvolite pismeno obvestiti o tem.

Uspehi naših in zveznih armad v junaških bojih na vseh bojiščih, kakor tudi skrajna požrtovalnost in vstrajnost zaveznih narodov, so utrdili naše upanje na zmagovit konec svetovne vojske.

Šestič kliče država svoje državljane priskrbeti pomočke za vojno s podpisovanjem vojnega posojila, katero nudi varno in donosno nalaganje gotovine.

Vsakogar dolžnost je, z vso močjo se udeležiti podpisovanja voj. posojila in s tem prispevati k skorajšnjemu koncu dolge vojne. Kolikor jasneje bode doprinesen dokaz našim sovražnikom, da se morajo izjaloviti njihove nade na izčrpanje naših sil, toliko prej bodo pripravljeni ustaviti brezplodno prelivanje krvi. Vsak državljan stori svojo dolžnost, potem bode sijajen uspeh pokazal nšo gospodarsko moč in voljo k zmagi!

Celje, dne 1. majnika 1917.

Zadružna Zveza v Celju,

reg. zadr. z om. zav.

Štajerci, podpišite 6. vojno posojilo!

Štajerska namestnija razpošilja sledeči oklic:

Vnovič in če Bog da, zadnjikrat se stavi v tem strašnem boju na nas neodvračljiva dolžnost, da damo državi na razpolago finančijelna sredstva, ki jih rabi, da vsiljeno nam vojsko častno dokonča, kakor je vredno neizmernih žrtev, ki so jih doprinesli narodi monarhije na imetju in krvi v treh težkih bojnih letih.

Nevarljiva znamenja govorijo za to, da mir ni več daleč, treba je pa še na fronti in v zaledju hrabro vztrajati v boju, da naši mnogobrojni in mogočni sovražniki uvidijo, da se jim nikdar in nikoli ne bo posrečilo našo državo — kakor so nameravali — razbiti.

S hladnim preračunanjem so ob začetku tega leta zavrnili mirovno ponudbo, ki smo jo mi in naši zvesti zavezniki odkrito in pošteno stavili, da napravimo konec nadaljnemu brezuspešnemu prelivanju krvi. Še enkrat so zbrali vse svoje moči, da premenijo vojno srečo in nam iztrgajo velike vojaške vspehe, ki smo jih v trdih bojih priborili.

Tu je vstopila v Rusiji nova moč na krmilo, rusko ljudstvo je vzelo samo svojo usodo v roke, zavrnilo je zavojevalne namene svojih dosedanjih mogotcev in je tako odstranilo največjo oviro pravičnega miru.

Naše brezprimerno hrabre čete kljubujejo na vseh frontah navalu sovraga in močne, prosto razpoložne moči stoje dobro oborožene in na boj izurjene, pripravljene za obrambo kakor za napad.

Na zapadu napadajo Angleži in Francozi z velikanskimi močmi že več tednov zaman nemško neprodirljivo črto, strašno težki boj ima prestati sijajna nemška armada v tej največji bitki svetovne zgodovine, toda njena nepremagljivost se jasno kaže in na tem tudi ne bo moglo ničesar spremeniti sebično, pod plaščem ideala človeštva se skrivajoče pridruženje Amerike k našim nasprotnikom.

Proti smrti pogumno in točno izvršujejo naši in nemški podmorski čolni velikansko nalogo prekinjenja pomorskega prometa naših sovražnikov, h kateremu nas je prisilila potreba in že se obrača orožje lakote, ki bi naj nas premoglo, proti svojim lastnim povzročiteljem.

Mi hočemo in bomo vztrajali in ne bomo na nas nakopali krivde, da je dragocena kri naših narodov zastonj tekla. Novo potrjenje te neomajne volje se naj pokaže v podpisaniu šestega vojnega posojila.

Način šestega je podoben četrtemu in petemu vojnemu posojilu, le da so podpisovalni pogoji deloma še ugodnejši.

Podpisati je mogoče, kakor se voli:

1. 40 letno davka prosto $5\frac{1}{2}\%$ no državno posojilo v kosih po 50, 100, 200, 1000, 10.000 in 20.000 kron. Obresti od kosov po 50 kron se bodejo za nazaj izplačevale v celoletnih obrokih dne 1. aprila vsakega leta, obresti od večjih kosov v poluletnih obrokih dne 1. aprila in 1. oktobra vsakega leta. Posojilo se bo vračevalo v letih 1923 do 1957 na temelju izžrebanj. Vračevalo se bo celo imensko vrednost, med tem ko znaša subskripcijska cena le 92,50 od 100.

2. Davka proste $5\frac{1}{2}\%$ ne državne zakladnice v kosih po 1000, 5000, 10.000 in 50.000 kron, ki se jih bo izplačalo dne 1. maja 1927 po polni imenski vrednosti. Subskripcijska cena je določena s 94 od 100, obresti se bo naknadno izplačevalo v polletnih obrokih dne 1. maja in 1. novembra vsakega leta.

Ker so se poslovalnice za podpisane odrekle $\frac{1}{2}\%$ ni proviziji, znaša cena šestega vojnega posojila celo le 92 kron, oziroma 93 kron 50 vinarjev za 100 kron.

Če se vpošteva, da se bo vojno posojilo svoječasno vračevalo po polni imenski vrednosti, se poda za vplačano glavnico sledeče obrestovanje:

a) pri 40 letnem državnem posojilu:

v slučaju izplačanja leta 1923	7,29 %
» » » » 1927	6,69 %
» » » » 1932	6,39 %
» » » » 1937	6,25 %
» » » » 1942	6,17 %
» » » » 1947	6,13 %
» » » » 1952	6,09 %
» » » » 1957	6,07 %

b) pri državnih zakladnicah 6,40 %

Podpisovalni rok se prične v četrtek, dne 10. maja 1917 in se konča v petek, dne 8. junija 1917, ob 12. uri opoldne.

Priglasiti se more pri vseh denarnih zavodih, kjer je dobiti tudi natančnejša pojasnila.

Vojnoposojilne papirje kot take je mogoče uporabljati za plačevanje davka od vojnih dobičkov. Prodaia vojnega posojila je tudi med dobo njegovega obteka vsakomur po vseh denarnih zavodih mogoča.

Kakor pri prejšnjih dajejo avstroogrška banka in vojnoposojilna blagajna v svrhu nabave vojnega posojila pod jako ugodnimi pogoji posojila na vrednostne papirje, slednja blagajna tudi na hipotekarne tirjatve.

Štajerska je k prvim petim vojnim posojilom v prav posebno visoki izmeri pripomogla in tudi ne bo — o tem sem prepričan — v zadnjem odseku strahovitega borenja narodov hotela zaostati, temveč vstavila vse svoje moči za uspeh šestega vojnega posojila.

Krasen vzgled nam je dala Nemčija, okroglo 13 milijard mark je podalo podpisovanje šestega nemškega vojnega posojila.

Štajerci, mislite na vaše sinove in brate v vojski, ki se jih mora z vsem potrebnim oskrbeti, mislite na vse težke žrtve, ki ne smejo biti zastonj, mislite na vašo brez primera krasno domovino, katero velja čuvati — in podpišite šesto vojno posojilo!

Gradec, dne 6. maja 1917.

C. kr. namestnik:

Clary.

Podpisovanje vojnega posojila se prične dne 10. maja in se konča dne 8. junija!

Dr. Anton Božič:

Umetna gnojila. — Zbirajte že sedaj naročila! — Naročajte gnojila pri svoji Zvezi!

Znano je, da dobivamo kalijeva umetna gnojila iz Nemčije. Deloma ker potrebuje Nemčija sama silno veliko tega umetnega gnojila, saj je tam gnojenje s kalijevo soljo mnogo bolj razširjeno kakor pri nas, deloma iz drugih, z vojno združenih razlogov je bilo letos zelo težko dobiti zadostno količino tega umetnega gnojila. Iz teh vzrokov naš blagovni oddelek ni mogel niti daleko ustreči naročnikom kalijeve soli. V tem pogledu nismo bili nikaka izjema. Pomanjkanje tega gnojila je vladalo po celi Avstriji pri vseh združenih zvezah. Promet s kalijevimi gnojili je prost.

Žlindro, superfosfat in amonijak se izdeluje tudi pri nas v Avstriji, seveda ne v toliki meri, kakor n. pr. na Nemškem. Tudi teh gnojil je letos silno primanjkovalo. Vzrok je omejena produkcija in pomanjkanje železniških vozov. Vzrok je tudi naraščajoče povpraševanje, večja potreba po teh umetnih gnojilih, ker hlevskega gnoja vsled zmanjšane števila velike govede in konjev ni zadosti, ker manjka vprege za prevoz gnoja in ljudi za nakladanje ter raztrošenje.

Naloga Zadružne Zveze in njenega blagovnega oddelka mora biti ta: na eni strani se mora z vso vnemo širiti med kmetovalci spoznanje neprecenljive vrednosti umetnih gnojil za umno in uspešno kmečko gospodarstvo, na drugi strani se mora gledati na to, da se vsa potreba po umetnih gnojilih in vsa naročila osredotočijo v blagovnem oddelku lastne zadružne organizacije, ker ne kaže obdržati našega kmetijstva odvisnega od tujih združnih podjetij. Kar se s trgovlino z umetnimi gnojili zasluži in mnogo itak ni, naj pride v prid lastni organizaciji neposredno in posredno domačemu kmetijstvu.

Tega se naj naši kmetovalci in naše zadrage vedno zavedajo.

Zadrage so poklicane, sodelovati pri blagovnem oddelku Zadružne Zveze. — Dolžnost zadrug je, skrbeti na eni strani za razširjenje poznavanja in uporabe umetnih gnojil, na drugi strani je dolžnost zadrug zbirati naročila in jih izročati blagovnemu oddelku Zadružne Zveze. Kako se to napravi, so se naučile in navadile zadrage pri galici. Objavile so, da se naj naročniki pri zadrugi zglasijo, zbrale so naročila in jih izročile Zadružni Zvezi. Kakor pri galici, tako naj se stori pri umetnih gnojilih. Zadrage naj že sedaj objavijo pri cerkvi ali na drug primeren način, da zbirajo naročila za žlindro, superfosfat, amonijak itd., naj naročila zberejo in odpošljejo Zvezi.

Zgodi se naj to čem prej. V blagovnem oddelku Zveze moramo v najkrajšem času dobiti pregled vseh naročil. Iz dveh važnih razlogov: da razpoložljivo količino pravično razdelimo in da na podlagi teh naročil lahko z čem večjo sigurnostjo in z dokazi v rokah zahtevamo od poljedelskega ministerstva polno uvaževanje naše potrebe na umetnih gnojilih.

Pozivam zadrage in gospodarska društva, da se za vse to čem prej pobrigajo ter gredo nam in našemu kmetijstvu na roko. Dolžne so to storiti v svojo korist, v korist kmetijstva, katerega težnje in potrebe morajo zastopati in v korist svoje zadružne organizacije.

Priobčujte v „Zadrugi“ računske zaključke!

Zadružno gibanje avstrijskega delavstva v letih 1914 in 1915.

»Osrednja zveza avstrijskih konzumnih društev« s sedežem na Dunaju je izdala l. 1916 svoje poročilo, ki obsega poslovni leti 1914 in 1915.¹⁾ To poročilo je verna slika zadružnega gibanja, v kolikor prihaja v poštev ono avstrijsko delavstvo, ki je združeno v omenjeni osrednji zvezi pod predsedstvom znanega pisatelja in državnega poslanca dr. Karola Rennerja. Na podlagi tega poročila dajem pregled, kako se je v preteklih dveh vojnih letih razvijalo delavsko zadružništvo v Avstriji sploh in na Slovenskem posebej.

Ko je izbruhnila vojna, je bilo prvo vprašanje konzumnih društev, kako dobiti dovolj denarja, da se izplačajo hranilne vloge; zakaj ljudje so dvigali svoje prihranke bodisi iz strahu za denar, bodisi iz potrebe, ko so morali odriniti k vojakom in pustiti doma rodbino brez reditelja, a na drugi strani so banke in posojilnice vsled moratorija ustavile in omejile vsak kredit. Kakšen naval na hranilne vloge je vladal n. pr. na Dunaju, razvidimo iz dejstva, da so dunajska konzumna društva v prvih štirih mescih po vojni napovedi izplačala skoro 1 milijon hranilnih vlog in neko dunajsko konzumno društvo samo je izplačalo zaporedoma v šestih dneh 18.000, 32.000, 15.000, 20.000 in 45.000 K, oziroma v štirih mescih zaporedoma 185.000, 166.000, 68.000 in 44.000 K. Bila je sreča, da so člani kmalo po prvem razburjenju zopet vračali dvignjene hranilne vloge; zakaj, če bi bila morala delavska konzumna društva vrniti le nekaj nad polovico svojih hranilnih vlog (vseh hranilnih vlog je okrog 12 milijonov), bi bilo to postalo lahko usodepolno ravno za največja in najpomembnejša društva. Kako slaba je bila gmotna podlaga ob pričetku vojne, kaže razmerje članskih deležev

¹⁾ Jahrbuch 1916, Zentralverband österreichischer Konsumvereine, Duraj, 244 + Cl.

nasproti hranilnim vlogam l. 1913: 5,195 000 K proti 12,414,000 K.

Druga težava ob izbruhu vojne je nastala s tem, da so se hoteli člani kolikor mogoče založiti z blagom, zlasti z moko in petrolejem. V hipu so bile zaloge prazne, ki se niso mogle zopet napolniti vsled nastalih prometnih težkoč. To je bil glavni vzrok, da se je blago tako hitro podražilo. Veliki trgovci so se branili z zvišanjem cen, da se niso preveč izpraznjevale zaloge, mali trgovci so zvišane cene valili na konzumente. Ta naval za živila je imel pa za konzumna društva morebiti to dobro stran, da jim je v prvih dneh omogočil izplačevanje hranilnih vlog.

Konzumna društva so vršila svojo nalogo zlasti v štirih smereh: 1. s tem, da so skrbela za živila svojim članom, kar je postajalo od dne do dne težavnejše; 2. s tem, da so vplivala na cene tudi pri zasebnih trgovcih, ker niso po nepotrebnem in prekomerno dražile blaga; 3. s primerno razdelitvijo razpoložljivega blaga med člane, pri čemer so se pokazala kot organizacija, ki je kakor ustvarjena za to nalogo, dočim ni bilo skoro nič te organizacije pri mali trgovini; 4. s svojim sodelovanjem pri uradni organizaciji glede razdelitve blaga.

Globoko ukoreninjena napaka narodnega gospodarstva je dajanje in jemanje na upanje ali kredit pri trgovcih, rokodelcih itd. V normalnih časih razvada — more to postati v izrednih razmerah, kakor je vojna, naravnost usodno. Na Dunaju so se cenile ob izbruhu vojne te terjatve na več nego 10 milijonov, ki so za enkrat neiztirljivi. Zasebni trgovci dajejo na upanje, da tekmujejo med seboj, pridobivajoč si na ta način odjemalce, ki se s tem naravnost zavajajo, da delajo dolgove. Konzumna društva so že v mirnih časih opozarjala in navajala svoje člane, da plačujejo v gotovini. Ne morejo se pregledati posledice, ki bi bile nastale v vojnem času, ako bi bilo v konzumnih društvih uvedeno neomejeno kreditno gospodarstvo.

Po teh splošnih opazkah prehajam k statističnemu pregledu.

»Osrednja zveza avstrijskih konzumnih društev« je štela l. 1914 508, l. 1915 pa 476 društev, po veliki večini konzumnih društev (446, ozir. 416), druge so bile proizvajalne in stavbene zadrage, mlekarne, kreditna društva. Po narodnosti je bilo največ nemških (379, ozir. 360), potem čeških (82, ozir. 75), poljskih 24, ozir. 19), slovenskih (v obeh letih 11), italijanskih (10, ozir. 9) in rumunskih (v obeh letih 2). Število konzumnih društev se je skrčilo v obeh poslovnih letih glavno zaradi tega, ker se je leta 1913 in 1914 mnogo konzumnih društev strnilo v t. zv. okrajna konzumna društva, pri čemer je naraslo število članov kakor tudi izkupiček za blago.

V konzumnih društvih, ki so pravočasno podala svoja poročila (leta 1914 ni storilo tega 10 društev,

l. 1915 pa 17), je bilo l. 1914 298.605 članov, l. 1915 314.814; izkupiček za blago je znašal l. 1914 94 milijonov 891.000 K, l. 1915 101.826.000 K.

Važno poglavje je v gospodarskem življenju vprašanje dobička. L. 1913 so imela konzumna društva pri blagovnem prometu 13,181.449 K kosmatega dobička, l. 1914 12.914. 497 K in l. 1915 12,746.472 K. Celotni kosmati dobiček je znašal l. 1913 14,076.074 K, l. 1914 13,709.161 K in l. 1915 13,504.823 K. Celotni obrestni stroški so znašali l. 1913 9,734.576 K, l. 1914 9,511.878 K, in l. 1915 9,308.483 K. Čistega dobička je bilo l. 1913 4,507.673 K, l. 1914 4,611.878 K, l. 1915 4,196.398 K. Dočim se je prodalo več blaga, se je znižal kosmati dobiček. To se pravi: konzumna društva niso dražila blaga, niso umetno delala draginje, marveč izkazujejo v vojnem času manj dobička nego pred vojno. Kako vse drugače zna zasebna trgovina izrabljati vojni položaj ali gospodarsko konjunkturo!

Imovinske razmere konzumnih društev spoznamo glavno iz tega, ako primerjamo zadružne deleže in denarne rezerve, torej lastni obratni kapital, s hranilnimi vlogami. Leta 1914 so znašali vplačani zadružni deleži 6,902.000 K (za 406.000 K več nego l. 1913), l. 1915 5,914.000 K (zopet za 311.776 K več nego v prejšnjem letu). Rezervni fondi so znašali l. 1914 3,961.000 K (za 150.000 K več nego l. 1913), l. 1915 4,448.000 K (za 486.800 K več nego l. 1914). Hranilnih vlog je pa bilo l. 1914 12,513.000 K, l. 1915 12,958.000 K.

Kar se tiče produktivnih zadrug, so prodale v letu 1913 blaga za 5,816.000 K, leta 1914 za 6,773.000 K, leta 1915 za 8,399.000 K — torej stalen prirastek. Pri tem so se znižali obratni stroški in je narastel čisti dobiček. Splošno pa ne kažejo produktivne zadrage takega napredka, kakor konzumna društva, ker njih funkcionarji nimajo vedno dovolj trgovskih in upravnih zmožnosti. Zadružno gibanje ni pri nas tako staro in ukoreninjeno, kakor zlasti v zapadnih državah. Konzumne zadrage uspevajo bolj, ker jih je lažje voditi; toda cilj zadružnikov ni samo zadružni konzum, ampak tudi zadružna produkcija.

»Osrednja zveza avstrijskih konzumnih društev« izdaja tudi več zadružnih časopisov: »Der Konsumverein«, ki je izhajal v 4700 izvodih, »Unsere Hausmutter« v 101.000 izvodih, »Naš Razvoj« v 12.000 izvodih, »Potravni spolek« v 1400, ozir. 1360 izvodih; poljski list »Zespolenie« se je moral zaradi vojnih dogodkov ustaviti.

Končno izpregovorim še nekoliko o delavskem zadružnem gibanju na Slovenskem, v kolikor je organizirano v »Osrednji zvezi avstrijskih konzumnih društev«. Podatki se nanašajo samo na Kranjsko, Štajersko in Koroško; Primorsko izpuščam, ker so podatki nepopolni zaradi vojnih dogodkov.

Na Slovenskem prihajajo v pošte naslednja društva:

1915 Sedež društva	Število članov	Izkupiček za blago	Kosmati dobiček	Obratni stroški	Čisti dobiček	Kredit članom	Zadružni deleži	Rezervni fond	Drugi fondi	Hranilne vloge	Hipotek. dolgovi	Dolg na blagu
Borovlje	1013	304772	29410	18690	10720	421	4632	58364	—	33895	—	5519
Hrastnik	434	205066	24810	16279	8531	16800	6407	41373	—	11158	48448	—
Idrija	727	282371	46607	31102	15505	5749	24070	20081	1232	82156	32528	24379
Kočevje	270	144139	14023	8237	5786	8886	7302	1715	—	—	—	3733
Ljubljana	1573	750633	95646	65102	30544	24000	32559	13075	10689	77638	14154	—
Trbovlje (Končum)	277	155886	13952	8952	5000	3838	7992	4489	—	13181	—	683
Trbovlje (Delavski dom)	294	18418	5324	5103	221	—	35608	2729	—	5096	15000	—
Zagorje	479	244864	24058	12107	11951	2716	14551	25484	—	30982	—	927

1914 Sedež društva	Število članov	Izkupiček za blago	Kosmati dobiček	Obratni stroški	Čisti dobiček	Zadružni deleži	Rezervni fond	Drugi fondi	Hranilne vloge	Hipotek. dolgovi	Dolg na blagu	Kredit članom
Borovlje	968	233804	24729	16723	8006	4458	56029	—	28590	—	5230	583
Hrastnik	383	199363	24384	16019	8365	5614	40563	—	10657	48926	8131	19000
Idrija	725	343326	52467	37806	14661	23620	18577	42	82845	33472	38820	8104
Kočevje	270	138844	10948	7573	3375	6212	34	—	—	—	9528	8018
Ljubljana	1459	562771	82651	63525	19126	29856	20983	7585	70866	14309	31206	30000
Trbovlje (Končum)	248	123233	13460	8344	5116	6867	3890	—	11513	—	1381	6061
Trbovlje (Delavski dom)	297	23322	6196	5358	838	31788	2206	—	4805	15000	—	—
Zagorje	387	224518	26467	13667	12800	14341	34736	—	23580	10000	88	11624

Iz priloženih tabel je razvidno delovanje 8 konsumnih društev, ki se po številu članov in izkupičku za blago vrste sledeče: Ljubljana, Borovlje, Idrija, Zagorje, Hrastnik, Trbovlje I, Kočevje, Trbovlje II. Društva so napredovala po številu članov in izkupičku za blago, izvzemši Idrijo* in Trbovlje II. Članski kredit se je v vseh društvih, razen v Kočevju, omejil; zlasti

* Izkupiček za blago je v Idriji leta 1915. manjši nego je bil 1914. leta zato, ker se mlenje žita v zadružnem valjčnem mlinu ni moglo upoštevati v tem poslovnem letu.

je očitna razlika pri Zagorju (1914. leta 11.624 K, 1915. leta 2.710 K). V vseh društvih se je zvišala svota zadružnih deležev, enako rezervni fond, izvzemši Ljubljano; zlasti je očitna razlika pri Kočevju (1914. leta 34 K, 1915. leta 1.715 K). Razen rezervnega fonda imata Ljubljana in Idrija še druge fonde. Zvišale so se hranilne vloge; le v Idriji so se znižale za 689 K. Znižali so se hipotekarni dolgovi, razen Trbovlje II, kjer so ostali na isti višini; Zagorje pa je poplačalo ves svoj hipotekarni dolg. Vsa društva so zmanjšala

svoj dolg na blagu, a Ljubljana in Hrastnik sta ga celo popolnoma poplačala. Končno omenjam še nekaj vodilnih mož delavskega združništva na Slovenskem, ki so: Miha Čobal (Zagorje), Anton Kristan (Ljubljana), Karol Malovrh (Hrastnik), Ignacij Sitter (Trbovlje) in Ivan Štravs (Idrija).

Dr. Dragotin Lončar.

Ustanovitev oddelka za vrednostne papirje pri Zadružni Zvezi v Celju.

Vsled obilice denarja nalagajo danes mnoge posojilnice in še bolj zasebniki svoje prihranke v vrednostne papirje.

Opozarjamo vsled tega svoje članice, da smo na željo od več strani ustanovili oddelk za vrednostne papirje.

Ta oddelk izvršuje popolnoma brezplačno vnovčenje kuponov od vseh vrednostnih papirjev; iste sprejema tudi brezplačno v shrambo in upravo.

Vrhu tega posreduje oddelk za vrednostne papirje pri Zadružni Zvezi nakup in prodajo papirjev vojnega posojila, raznih rent, zastavnih listov in delnic brezplačno po dnevnem kurzu, edino proti povrnitvi gotovih izdatkov.

V vseh zadevah glede vrednostnih papirjev daje naš oddelk za vrednostne papirje pojasnila in nasvete.

Našim posojilnicam se vsled tega glede nakupa, prodaje in uprave vrednostnih papirjev ni treba več obračati na nobene druge zavode.

Javno in pod roko se ponuja danes posojilnicam in njihovim strankam prav mnogokrat malovredne vrednostne papirje, zlasti delnice v nakup; da se obvarujejo škode, se naj obračajo na nas.

Končno opozarjamo svoje članice, da so zapadli dne 1. maja polletni kuponi 2. vojn. posojila; Zadružna Zveza jih vnovčuje za svoje članice brezplačno.

Zadružna Zveza v Celju.

Množine premoga in železa v zemlji.

Silno naraščanje porabe premoga in železa v zadnjih desetletjih je bilo mnogokrat povod za razmotrivanja, kako dolgo bodo množine teh dveh za tehnično podlago človeške kulture neobhodnih rudnin na razpolago. Zanimivo piše o tem predmetu v »Deutsche Revue« profesor dr. Branca. Pravi med drugim: Svetovna produkcija premoga je doslej od leta do leta v grozni meri naraščala, tako da grozi popolno izčrpanje premogovih množin istotako kot železa. Znani učenjak Frech je izračunal, da bodo v Evropi izčrpani v 100 do 200 letih premogovi rudniki na Sev. Angležkem, v osrednji Franciji, na osrednjem Češkem, na Saksonskem

V 200 do 350 letih na ostalem Angležkem, na Severnem Francoskem, na Nižjem Šlezkem. V 600 do 800 letih v Saarbrücken, Aachen, Westfalskem in v Belgiji. V 1000 letih na Gornjem Šlezkem. Leta 1890 je znašala svetovna produkcija 513 milijonov ton, 1900 že 765, 1910 že 1143 milijonov ton (od tega 100 milijonov rujavlega premoga.) Nemogoče je preceniti, kako bo to v posameznih deželah naraščalo. Zato so cenitve glede izčrpanja seveda na precej slabih nogah. Glasom Oebbekejeve statistike se pridobi na zemlji vseh kovin in rudnin v vrednosti 27 milijard mark na leto. Vrednost premoga samega znaša 13½ milijard, železa 4½ milijarde. Ta način pridobivanja zemeljskih zakladov, ki leže 1 do 1½ km na debelo v zgornji skorji, se lahko z vso pravico imenuje »rop«. Za premog se bo morda še našlo kako nadomestilo, težje pa za železo. Zakaj kovine enake trdosti, ki bi se pridobivala v večjih množinah, doslej še nimamo. Aluminij, ki se sedaj tvori bistveno iz aluminjskih hidratov, bi se lahko pridobil v velikanskih množinah, če se bo posrečilo ga pridobivati iz aluminjskih silikatov (ilovice itd.). Toda trdina je mala, komaj 2,5 do 3. Ali je možnost ga napraviti trdega kot železo in jeklo? In če ne, — iz česa si bo delalo človeštvo stroje, železniške tračnice, kolesa, poljedeljska orodja, orožje?

Ali smo že prekoračili višek produkcije?

Več prosa!

Med rastline, ki so postale v sedanjem času večjega pomena, spada tudi proso.

V prejšnjih časih, dokler niso bili ljudje vajeni na riž, se je sejalo po naših krajih sploh več prosa. Pozneje je pa riž izpodrival proso, ozir. kašo, tako da se je v zadnjem času sejalo sploh manj prosa. Danes je pa proso zopet na višku in vredno, da ga bolj pridelujemo. Sicer je pridelovanje prosa pri nas na Kranjskem ostalo še najznatnejše v vseh kronovinah Avstrije, ki je absolutno večje le v Galiciji, relativno pa vendarle manjše.

V času pred vojno so povprečno pridelali na leto prosa

na Kranjskem	688 vagonov,
na Štajerskem (večinoma le na Spod.	
Štajerskem)	395 »
v Dalmaciji	231 »
na Moravskem	208 »
na Koroškem	158 »
v Galiciji	2109 »

Pridelek prosa v drugih deželah Avstrije je tako neznamen, da niti ne prihaja v poštev.

Proso se ne odlikuje samo s svojo bogato rodovitnostjo in s svojim tečnim zrnjem, ki je danes predelan v kašo najboljši nadomestek za riž, ampak tudi z raznimi drugimi lastnostmi, ki se zelo prilegajo

našim potrebam in ki hodijo danes bolj v poštev kakor le kdaj poprej.

Pri prosu je danes najbolj poudarjati, da je ta rastlina malotrebna, da ne zahteva ne gnojne zemlje in ne močnega dela. Vedeti moramo, da se ne dajo rastline, zlasti prstnine in okopavine, ki se danes močno priporočajo, poljubno razširjati, da smo pri teh rastlinah odvisni od gnoja in dela in da nam danes obojega manjka.

Pa tudi v drugih ozirih je proso dobro došla rastlina, ker jo sejemo najbolj pozno, tako da jo je mogoče spraviti na tisto njivo še kot drugi pridelek. Pri nas se seje proso z najboljšim uspehom po rdeči detelji ali pa po kaki drugi zgodnji krmski rastlini, kakor n. pr. zeleni rži.

Če je šla letos kje zimska strn po zlu, tudi nimamo za take prostore dosti boljših rastlin, kakor je proso, tako da je prav, če se vsaj en del takih prostorov poseje s prosom.

Ob letošnji pozni in dosedaj za delo skrajno neugodni spomladi nam pri prosu tudi to ugaja, da pride njegova setev nazadnje na vrsto, namreč koncem maja in junija, ko se že zvrste vsa druga pomladanska dela in se ni več bati nobene zamude zaradi nedostajanja delovnih moči.

Potrebno seme se bo dalo tudi še dobiti, ker ga je sploh malo treba. Za en oral zadostuje namreč 18 do 20 litrov semena.

In če nazadnje še to upoštevamo, da daje proso slamo, ki je prvovrstna in večkrat boljša kakor slabo spravljeno seno, moramo priti do zaključka, da daje danes proso v resnici pridelek, ki je vreden vsega upoštevanja in ki zasluži, da ga pospešujemo in po možnosti povdignemo.

V. Rohrmann.

Zadružne in gospodarske novice.

Zvišanje cen za mleko. Štajerska namestnija je z ozirom na dejstvo, da vkljub obsežni organizaciji v zbiranju mleka množine tega živila še niso zadostne za obstoječo potrebo, zopet zvišala najvišjo ceno za mleko v drobni prodaji od 46 na 56 v za liter, za mleko od hleva od 30 na 40 v za liter.

Promet s svinjami je štajerska namestnija z odredbo z dne 3. aprila nanovo uredila. Vsak izvoz svinj — živih ali zaklanih, celih ali v delih — je vezan na namestniško dovoljenje. Okrajna glavarstva smejo živinske potne liste za izvoz živih svinj iz Štajerske ter prevozne izkaznice za izvoz zaklanih svinj iz Štajerske izdati le, če imajo — bodisi splošno, bodisi za posamezen slučaj — dovoljenje namestnije. Za prevoz živih in zaklanih svinj na Dunaj lahko izdajejo okrajna glavarstva živinske potne liste ter prevozne izkaznice do preklica brez naprejšnjega dovoljenja namestnije.

Nov plug. Moskovski list »Utro Rossij« poroča, da je inženir Velničenko iznašel plug, ki opravi vse delo tako, da brananje popolnoma odpade. Poskusi v Odesi so se baje zelo obnesli.

V gostilnah in kavarnah se v smislu naredbe urada za ljudsko prehrano ne sme več oddajati sladkor ter se tudi ne sme porabljeni za napravo gotovih predmetov. Naredba tudi prepoveduje — do preklica — porabo sladkorja za obrtno izdelovanje umetnih sadnih sokov, likerjev, sladkih žganj. V posebnih slučajih so pripustne izjeme za napravo likerjev. Sladkor, kateri imajo razna obrtna podjetja v to svrhu, je zaplenjen.

Na Francoskem se je v jeseni posejalo s pšenico za okoli 800.000 ha manj nego v prejšnjem letu, z ržjo za okoli 100.000 ha manj, z ovsom za okoli 35.000 ha. Le mešane rži in ječmena se je posejalo na 11.000 ha več nego prejšnje leto.

Za 6. nemško vojno posojilo se je nanovo podpisalo 12 milijard 770.000 mark.

Nova prebiranja Med 17. majem in 14. junijem se vrše nova prebiranja črnovojniških obvezancev letnikov 1871—1867; letnikov 1893—1867 pa za vse one, ki jim k dozdajnim prebiranjem ni bilo treba priti, ker so bili na podlagi prejšnjih zdravniških mnenj kot nesposobni črtani iz seznama prebirancev ali so imeli črnovojniški odslovenilni list ali pa črnovojniške prehodnice.

Cene za monopolni saharin so sledeče: stekleničice T 1 s 25 ploščicami po 0'70 (100-kratna sladkoba) po 25 v, zavitki T 2 s 300 ploščicami po 0'07 (100-kratna sladkoba) po 2 K 20 v, zavitki 3 K v kristalin po 10 gramov (1440-kratna sladkoba) po 4 K 50 v, zavitki 64 s praškom po 10 gramov (550-kratna sladkoba) po 6 K, zavitki P 5 s praškom po 25 gramov (550-kratna sladkoba) po 15 K. Provizi znaša pri T 1 za prodajo na debelo 2 v, za prodajo na drobno 4 v, pri T 2 8 v, ozir. 30 v, pri P 3 K 25 v, ozir. 75 v, pri P 4 32 v, ozir. 1 K, pri P 5 1 K ozir. 2 K 50 v.

Amerika kot svetovni bankir. Glasom njujorškega lista »Evening Post« znašajo dozdana posojila Amerike za čas vojne 2250 milijonov dolarjev. 1700—1900 milijonov odpada na evropske države, ostalo na obveze raznih bank.

Poraba jajc je v smislu naredbe urada za ljudsko prehrano odslej prepovedana v svrhu izdelovanja opojnih pijač. Ne sme se tudi dajati v gostilnah surovih in navadno napravljenih jajc razun od 12. do 2. ure opoldne ter od 7. do 9. ure zvečer. Kot navadno napravljena veljajo trdo in mehko kuhana jajca ter jajčje jedi v čaši itd.

Svetovna petrolejska industrija. V neki strokovni reviji se ceni v svetovni petrolejski industriji investirani kapital na 500 milijonov funtov šterlingov (na Ameriko odpade 300, na Rusijo 70, na Galicijo 35, na Borneo, Sumatro, Birmo itd. 35, na Rumunijo 4, ter na ostale dežele 20 milijonov funtov).

Monopoliziranje žitne trgovine v Rusiji je — kakor poročajo iz Petrograda — sklenila upeljati sedajna ruska vlada. Misel ni nova. Zakaj enak predlog je vložilo 80 poslancev v dumi že l. 1912. Po tem načrtu bi se naj oddalo žito v državna skladišča; cene, razdelba in količina pa se imajo določiti uradnim potom. Izvedba monopola ter s tem zvezane operacije bi bile poverjene zemstvu in okrajnim upravam. Vrhovno vodstvo bi pa imel poseben žitni odsek v trgovinskem ministerstvu, ki bi obstojal iz zastopnikov vseh interesiranih institucij, zemstev in borznega odbora. Ta žitni odsek bi imel posebej skrbeti za ceni kredit, za ureditev skladišč, za odpravljanje nerednosti (n. pr. onečiščenje žita), ter opazovati gibanje žitnih zalog v Rusiji in inozemstvu. A predlog je bil l. 1912 odklonjen. Začetkom l. 1914 se je finančni minister Bark takoj ob nastopu službe pričel baviti s tem vprašanjem. Imel je namen, izključiti vso posredno trgovino z žitom. Postavilo bi se naj veliko število elevatorjev, kamor bi se spravljalo žito iz skladišč zemstev, vlada bi pa na te množine izplačevala posojila in predujme. Obenem z uvedbo monopola bi se uredila žitna banka, osobito za eksport žita. Tudi ta načrt se ni izvršil, dasi se misel ni opustila. Jeseni l. 1916 je min. predsednik Trepov min. svetu predložil predlog v zadevi monopoliziranja žitne trgovine, s katerim monopolom bi se naj nadomestil odpravljeni monopol alkohola. A s predlogom ni prodr. Največja zapreka za uvedbo monopola žitne trgovine v Rusiji je pomanjkanje organizacije, ob kateri bo tudi sedajna vlada imela velike težave. Temboli, ker manjka državnih skladišč. Gre se pa za obdelovanje žetve, ki je n. pr. l. 1913 znašala 77 milj. ton v vrednosti 10 milijard kron. Tudi prometna sredstva v Rusiji niso na višini, zato bo vlada sklenjeno monopoliziranje pač težko že tekom vojne izvedla. Morda je pa sklep storjen v prvi vrsti zato, da ima vlada podlago za rekvizicijo vseh žitnih zalog v državi.

Podpiši vsak 6. voj. posojilo pri domači posojilnici!

Blagovni promet Zadrugne Zveze v Celju.

Žveplenokisli amonijak

nam je za sedaj pošel in naročil ne sprejemamo več.

Tiskovine za računske zaključke.

Opozarjamo, da imamo v zalogi inventurne izvlečke iz glavnih knjig z naslovnimi ovitki, dalje računske zaključke za posojilnice in mlekarne. Članicam priporočamo, da naročajo pri nas tisek računskih zaključkov; iste pri tem lahko obenem pregledamo. Dalje imamo v zalogi tiskovine za glavne knjige hranilnih vlog in posojil, blagajniške dnevniške, opravilne zapisnike, izkaze o rentnini in neposrednih pristojbinah

zapisnike za seje načelstva, nadzorstva in za občne zbornice (zaradi velike zaloge oddajamo te zapisnike zelo po ceni), opomine za obresti in podaljšanje posojil ter vse za posojilniško poslovanje potrebne knjige in tiskovine. Kdor kaj potrebuje, naj hitro naroči, da dobi še svoje tiskovine po primerni ceni. Cene tiskovinam vsled hudega draženja papirja in tiskarniškega dela skokoma rastejo.

Tomaževe žlindre za l. 1917

ni za spomladansko gnojenje več na razpolago.

Kalijeva sol in kajnit.

Radi pomanjkanja železniških vozov je izvoz kalijeve soli v Avstrijo zopet ustavljen.

Tržne cene.

Prevzemne cene za 100 kg sledečih avstrijskih pridelkov (drž. zak. št. 219 z dne 16. julija 1916):

Pšenica	35.— K
rž	29.— »
soržica	29.— »
pivovarski ječmen	33.— »
krmilni ječmen	29.— »
ajda	29.— K
oves	28.— »
proso	28.— »
grah in leča	55.— »
fižol vseh vrst, izvzemši odpadke	40.— »
grašica	26.— »
odpadli fižol, grah, leča, za krmo	30.— »
mak	150.— »
repica za olje	60.— »
sladne kali	22.— »
pivne tropine, suhe,	20.— »
solnčni kolači za krmo	17—25.— »
bučni kolači za krmo	20—30.— »
laneni kolači za krmo	25.— »
makovi kolači za krmo	24.— »
seme za rudečo deteljo, po čistosti od 330— do 550— »	
» za belo deteljo	290— » 420.— »
» inkarnat deteljo	200.— » 214.— »
čebula (moravska)	80.— » 82.— »
čebula (ogerska)	80.— » 94.— »
krompir	15.— » 17.— »
slama	8.— » 9.— »
seno (neprešano)	13.— »
pšenični zdrob (od mlinove postaje)	82.— »
pšenična moka za kuho (od mlinove postaje)	60.— »
pšenična moka za kruh	43:50 »
ržena moka (od mlinove postaje)	43:50 »
ječmenova moka za kuho	60.— »
ječmenova krušna moka	43:50 »

Vabimo na svoj redni letni

občni zbor

ki se vrši dne 13. maja 1917 ob 3. uri popoldan v zadrugni pisarni po sledečem dnevnem redu:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrdilo računskega zaključka za l. 1916.
3. Slučajnosti.

Ako bi ob določenih uri ne bilo navzoče zadostno število zadrugnikov, se vrši drugi občni zbor pol ure pozneje z istim dnevnim redom, ki je glasom pravil sklepčen ob navzočnosti vsakega števila zadrugnikov.

V Radečah, 29. aprila 1917.

Narodna hranilnica in posojilnica v Radečah

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Načelstvo.

Odgovorni urednik Janko Lešničar. — Izdaja »Zadrugna Zveza« v Celju. — Tiska Zvezna tiskarna v Celju.